

УДК 271.52(477.85)"2019/2024"

DOI <https://doi.org/10.32782/cusu-hist-2025-2-13>**Жук Андрій,***аспірант кафедри історії України і методики викладання історії,  
Карпатський національний університет імені Василя Стефаника**zhuk.andrii.vasylovich@gmail.com**ORCID ID: 0000-0001-6799-8977*

## **КАДРОВІ ПРИЗНАЧЕННЯ В ЄПИСКОПАТІ ТЕРНОПІЛЬСЬКО-ЗБОРІВСЬКОЇ МИТРОПОЛІЇ УГКЦ ЯК ПРОЦЕСИ ОМОЛОДЖЕННЯ СТРУКТУРИ (2019–2024 рр.)**

У статті досліджуються кадрові призначення в Тернопільсько-Зборівській митрополії УГКЦ у 2019–2024 рр. в контексті омолодження єпископату УГКЦ в регіоні. Було з'ясовано, що частина процесів були дотичними до тих, які відбувалися схожим чином в інших єпархіях УГКЦ. Окрему увагу звернуто на зміну в керівництві митрополії – відставку з уряду владики Василя Семенюка і прихід на цю кафедру його наступника. Мета статті – провести аналіз ключових кадрових призначень у єпископаті Тернопільсько-Зборівської митрополії УГКЦ у контексті політики омолодження кадрів в управлінні цією церковною одиницею протягом 2019–2024 рр. Уперше в історіографії здійснено огляд кадрових призначень у єпископаті Тернопільсько-Зборівської митрополії УГКЦ у 2019–2024 рр. Доведено, що це був поступовий процес, який передбачав як зміну на рівні єпархій митрополії, так і очікувану зміну керівництва митрополією у зв'язку з досягненням владику Василієм Семенюком віку 75 років. Аналіз історіографії і матеріалів ЗМІ дав змогу систематизувати інформацію про кадрові призначення у єпископаті Тернопільсько-Зборівської митрополії у 2019–2024 рр. Використання історико-біографічного методу сприяло реконструкції головних подій щодо порушеної нами проблематики. Отже, бачимо, що кадрові призначення в єпископаті Тернопільсько-Зборівській митрополії УГКЦ протягом 2019–2024 рр. стали закономірними кроками в оновленні керівництва цієї церковної одиниці. Усі проаналізовані процеси відображають як вирішення кадрових проблем у митрополії, так і низку процесів щодо омолодження її вищого керівництва.

**Ключові слова:** Українська греко-католицька церква, організаційна структура церкви, Тернопільсько-Зборівська митрополія, єпархія, духовенство, суспільна діяльність, релігійна (конфесійна) ідентичність, українська національна ідентичність.

Розбудова Тернопільсько-Зборівської митрополії УГКЦ на сучасному етапі її існування – це насамперед рух кадрів. Крім того що у 2010-х рр. була остаточно сформована сучасна структура єпархій усередині митрополії (Тернопільська архієпархія, Бучацька єпархія і утворена у 2015–2019 рр. Кам'янець-Подільська єпархія із центром у Хмельницькому), також це був і початок нової кадрової політики. Мало того, що з'явилася нова єпархія та був визначений для неї єпископ, також розпочався рух щодо омолодження керівного складу митрополії. Як і чому це важливо саме на сучаснім етапі історії митрополії, це і належить з'ясувати в нашому дослідженні.

Питання формування структури, адміністративних змін і кадрових призначень у Тернопільсько-Зборівській митрополії Української греко-католицької церкви в 1990–2010-х рр. стали предметом уваги низки дослідників. І. Драпак (2018) у своїй праці простежив процеси становлення й реорганізації Тернопільської єпархії УГКЦ, окресливши етапи її інституційного розвитку та взаємини з іншими церковними структурами. Я. Стоцький (Стоцький Я., 2016) розкрив соціально-релігійний контекст «ренесансу» УГКЦ у Тернопільській і Хмельницькій областях наприкінці ХХ – на початку ХХІ ст., звертаючи увагу на суспільні передумови, які

вплинули на формування нових адміністративних одиниць церкви. У науковому дискурсі також з'являються публікації, присвячені окремим аспектам діяльності ієрархів Тернопільсько-Зборівської митрополії. Зокрема, у працях (Жук А., 2022; Жук А., 2025) досліджено постать єпископа Михайла Сабриги, його душпастирську стратегію та внесок у розбудову церковної структури на Тернопільщині. В інших статтях (Жук А., 2024) проаналізовано позицію митрополії у питанні реституції Почаївської лаври, а також розглянуто причини та наслідки конфліктних ситуацій у сфері сакральної архітектури. Ці дослідження розширюють розуміння сучасної ролі Тернопільсько-Зборівської митрополії у суспільно-релігійному житті регіону.

Окрему інформаційну цінність мають публікації медійного й аналітичного характеру, які документують новітні події церковного життя. Так, В. Їжак висвітлив інтронізацію архієпископа Теодора Мартинюка та звістку про призначення єпископа Миколи Бичка кардиналом<sup>1</sup>. Л. Продоус і Т. Панченко<sup>2</sup> подали репортаж про інтронізацію нового архієпископа Тернопільсько-Зборівської архієпархії, а О. Чепіль<sup>3</sup> описав обставини хіротонії єпископа-помічника в Зарваниці.

Важливими джерелами офіційного характеру є повідомлення Синоду єпископів УГКЦ, у яких подано відомості про висвячення нових ієрархів та оцінку їхнього служіння, що дає змогу відстежити кадрові тенденції в управлінні Церкви.

Загалом сучасна історіографія окреслює поступове формування адміністративної структури Тернопільсько-Зборівської митрополії, її кадрову політику, роль окремих єпископів у церковному житті регіону та взаємодію митрополії із суспільством у контексті новітніх викликів.

Незважаючи на те що про Тернопільсько-Зборівську митрополію і її єпархії є вже певні напрацювання в історіографії, усе ж вони є по часу неактуальними. Річ у тім, що з кінця 2010-х рр. фактично немає нових публікацій стосовно останніх кадрових змін та призначень у межах усіх трьох єпархій цієї митрополії УГКЦ. Окрім того, що і сама митрополія у 2024 р. змінила очільника (ним став владика Теодор Мартинюк), а рік перед тим отримала нового єпископа-помічника в особі отця Володимира Фірмана. Не менш вагомим процесом для митрополії було і підвищення у статусі єпископа Мельнбурнського Миколи Бичка, який сам є родом із Тернополя. Його участь у конклаві в травні 2025 р. стала однією з провідних подій в історії церкви та мала широкий резонанс як в Україні, так і в різних частинах християнського світу. Тому й порушення цієї теми – це і є її актуалізація як така.

Метою статті є аналіз останніх кадрових призначень у Тернопільсько-Зборівській митрополії УГКЦ у 2019–2024 рр. у контексті розбудови структури цієї церковної одиниці. Окрема увага в статті приділяється питанню щодо підвищення у статусі й участі в конклаві у травні 2025 р. у Ватикані вихідця з Тернополя, єпископа Мельнбурнського УГКЦ та кардинала-пресвітера РКЦ Миколи Бичка.

У формуванні греко-католицьких митрополій як одних із передумов для надання статусу УГКЦ патріархату вагомими складовими цього процесу є створення нових єпископств і потрібних туди призначень. Оскільки Тернопільсько-Зборівська митрополія УГКЦ з кінця 2010-х рр. завершила своє формування в поточному вигляді, уже у 2020 рр. ключовим для неї стали кадри. Безпосередні кадрові призначення на єпископські, а згодом і на митрополичу кафедру протягом 2019–2024 рр. вирішили питання щодо управління цією церковною одиницею.

<sup>1</sup> Їжак В. Єпископ Микола Бичок з Тернопільщини став кардиналом. *Місто*. 8 грудня 2024 р. URL: <https://gazeta-misto.te.ua/ukrayinskyj-uepyskop-v-avstraliyi-stav-kardynalom/> (12.09.2025); Їжак В. У Тернополі відбулася інтронізація архієпископа УГКЦ Теодора Мартинюка. *Місто*. 8 грудня 2024 р. URL: <https://gazeta-misto.te.ua/u-ternopoli-vidbulasya-intronizaciya-arhyuepyskopa-ugkc-teodora-martynyuka/> (12.09.2025).

<sup>2</sup> Продоус Л., Панченко Т. Відбулася інтронізація архієпископа Тернопільсько-Зборівської архієпархії УГКЦ Теодора Мартинюка. *Суспільне Тернопіль*. 8 грудня 2024 р. URL: <https://suspilne.media/ternopil/897585-intronizacia-arhiepiskopa-ternopilsko-zborivskoi-arhieparhii-ugkc-teodora-martinuka/> (12.09.2025).

<sup>3</sup> Чепіль О. У Зарваниці висвятили нового єпископа-помічника (відео). *Терен*. 28 серпня 2023 р. URL: [https://teren.in.ua/news/u-zarvanici-visvyatili-novogo-iepiskopa-pomichnika-video\\_398714.html](https://teren.in.ua/news/u-zarvanici-visvyatili-novogo-iepiskopa-pomichnika-video_398714.html) (12.09.2025).

З огляду на досвід 1990-х – початку 2000-х рр. бачимо, що зміна структури, її розбудова та раптові події часто змінюють обличчя керівництва. Власне 2010-ті рр. стали періодом, коли і кадри почали поступово омолоджуватися. Цей процес почався після того, як вакантний пост Бучацького єпископа у 2011 р. зайняв о. Дмитро Григорак. Після формування у 2015 р. Кам'янець-Подільської єпархії постало питання про першого єпископа. До 2019 р. пост залишався вакантним і до цього часу ці функції виконував тоді чинний очільник Тернопільсько-Зборівської митрополії владика Василій Семенюк (Драпак І., 2018, с. 98–102). 1 грудня 2019 р. на Кам'янець-Подільську кафедру з осідком у Хмельницькому було інтронізовано о. Івана Кулика з Тернопільщини. Таке призначення є по-справжньому гідним, бо, крім вищої духовної освіти в духовних семінаріях Тернополя та Любліна, о. Іван має також досвід італійської освіти і служіння в цій країні<sup>4</sup>.

Прихід о. І. Кулика й отримання ним титулу єпископа з осідком у м. Хмельницькому припав на період, коли в області активно тривали церковні переходи з УПЦ МП в ПЦУ. Звісно, що в умовах церковної деокупації відкрились і нові можливості для УГКЦ. За цей час єпархія, якою керує єп. Іван Кулик, змогла дещо збільшити свій вплив на регіон і станом на 2025 р. опікувалася бл. 20 тисячами вірних. Окрім того що віддана йому єпархія має понад 75 храмів та 3 монастирі, активної розбудови нових і їх освячення немає. Цьому не сприяє як падіння доходів населення, невисока кількість вірних, відсутність таких сильних лідерів, як покійний єп. Михаїл Сабрига (Жук А., 2025, с. 238–249; Жук А., 2022, с. 44–49), так і фактор повномасштабної війни, яка є такою ж проблемою, як і гібридна війна у 2014–2021 рр.

8 травня 2025 р. єпископ Іван Кулик відзначив 20-ту річницю свого священства. У вітальній грамоті Отець і Глава УГКЦ Блаженніший Святослав нагадав єпископу Івану Кулику, що його духовний шлях було почато в духовному марійському центрі «Зарваниця». Саме з рук тоді ще єпископа-помічника, а згодом і митрополита Тернопільсько-Зборівського Василя (Семенюка) Іван Кулик отримав свої свячення. Відзначаючи італійський досвід служіння і його вагомість для діаспори, Блаженніший Святослав наголосив, що цей досвід став перевіркою на вище призначення: «Усе це готувало Вас до прийняття більш відповідального – архиєрейського – служіння, за що складаємо Богові нашу вдячність»<sup>5</sup>.

2023 р. в кадровому відношенні для Тернопільсько-Зборівської єпархії УГКЦ відзначився інтронізацією на єпископа-помічника о. Володимира Фірмана. Виходець із с. Зарваниця поблизу Теребовлі, він ще з дитинства та юності був свідком спершу катакомбного періоду в історії Церкви, а згодом і її відродження. По-особливому на владика Володимира вплинуло святкування 1000-ліття Хрещення Русі в 1988 р. Отримання ним дияконських свячень у 1999 р., а через рік і священничих у 2000-му поставило о. Володимира на шлях подальшої кар'єри в структурах Тернопільсько-Зборівської архієпархії. Маючи освіту агронома, вищу духовну в семінаріях Тернополя та Любліна, він також є і випускником бізнес-школи при Українському католицькому університеті у Львові (2016). Це не є випадковістю, адже в управлінні фермерським господарством «Зарваниця Агро» йому і справді був потрібен новий досвід<sup>6</sup>.

На початку 2020-х рр. в управлінні Тернопільсько-Зборівською митрополією потрібні були додаткові сили. Очевидно, що у 2023 р. було розуміння того, що владика Теодор Мартинюк незабаром займе пост митрополита Тернопільсько-Зборівського. Через наближення 75-річного віку владика Василя Семенюка постало питання і про наступника на посаді єпископа-поміч-

<sup>4</sup> Синод єпископів УГКЦ. Новий єпископ Іван Кулик: «Бачу своїм завданням, щоби ми вчилися бути добрими людьми і ревними християнами». 2 грудня 2019 р. URL: <https://synod.ugcc.ua/data/novyuy-epyskop-ivan-kulyk-bachu-svoym-zavdannam-shchoby-my-vchylsya-buty-dobrymy-lyudmy-i-revnymy-hrystyyanamy-2015/> (12.09.2025).

<sup>5</sup> Синод єпископів УГКЦ. Глава УГКЦ привітав владика Івана Кулика із 20-річчям священства. 8 травня 2025 р. URL: <https://ugcc.ua/data/glava-ugkts-pryvitav-vladyku-ivana-kulyka-iz-20-richcham-svyashchenstva-6808/> (12.09.2025).

<sup>6</sup> РІСУ В УГКЦ назвали дату і місце хіротонії отця Володимира Фірмана. 20 липня 2023 р. URL: [https://risu.ua/v-ugkc-nazvali-datu-i-misce-hirotonii-otcy-volodimira-firmana\\_n141117](https://risu.ua/v-ugkc-nazvali-datu-i-misce-hirotonii-otcy-volodimira-firmana_n141117) (12.09.2025).

ника після того, як такий пост покине Т. Мартинюк. Вибір нового єпископа-помічника здався цілком логічним. По-перше, авторитет о. Володимира Фірмана як ректора марійського духовного центру «Зарваниця» був доволі високим в митрополії. По-друге, цьому сприяли численні церковні та громадські заслуги о. Володимира. Особливо вагомим є те, що з 2014 р. він періодично виконує роль військового капелана в різних частинах сил оборони України. За свою капеланську й волонтерську діяльність о. Володимир був неодноразово відзначений різними нагородами на регіональному та державному рівнях.

Тому й не дивно, що коли 12 липня 2023 р. Синод єпископів УГКЦ оголосив про обрання о. Володимира Фірмана єпископом-помічником у Тернопільсько-Зборівській митрополії, того ж дня Папа Римський Франциск I благословив таке рішення. Тоді ж було оголошено, що о. Володимир отримує титулярний осідок у Лімісі – у місті, яке існувало в Тунісі в давньоримську добу. Хоча й такого населеного пункту давно немає, традиція надання відповідного титулярного звання в РКЦ існує досі. Починаючи з 1926 р. владика Володимир є 10-м єпископом Ліміси і 9-м саме титулярним володарем такого титулу (Хортик О, 2024, с. 298). Власне єпископська хиронтія мала місце в духовному марійському центрі «Зарваниця» 27 серпня 2023 р. за участі Отця і Глави УГКЦ Святослава, митрополита Василя Семенюка та єпископа Пармського Богдана Данила<sup>7</sup>.

Більш вагомими зміни всередині митрополії відбулись у 2024 р. 17 жовтня 2024 р. було прийнято Отцем і Главою УГКЦ та відповідно Ватиканом зречення з уряду митрополита Василя Семенюка. Того ж дня були прийняті зречення з урядів ще двох владик УГКЦ і водночас були зроблені три нові кадрові призначення всередині церкви. Серед них було і призначення на місце митрополита Василя його наступника – єпископа-помічника УГКЦ Теодора Мартинюка. Докторат Папського інституту Східних церков у Римі (2010), маючи також за плечима досвід освіти в Україні та Польщі, у 2010–2015 рр. був настоятелем Свято-Успенської Унівської лаври. Отримавши згоду 12 березня 2015 р. від Папи Римського Франциска I на призначення Т. Мартинюка єпископом-помічником у Тернопільсько-Зборівську митрополію, уже 21–22 травня в Зарваниці було здійснено відповідну єпископську хиронтію. Попередньо, у березні 2015 р., Теодору Мартинюку було надано титулярний осідок у Мопті<sup>8</sup>.

Окрім того що владика Теодор є поліглотом і людиною з кількома вищими освітами, він є також і чудовим комунікатором. Взявши участь у спробі реституції Почаївської лаври в лоно УГКЦ у 2023–2024 рр. (Жук А, 2024, с. 1144), владика Теодор дав не менш гідну відповідь у зверненні до громадськості щодо конфлікту з реставрацією кафедрального храму митрополії в Тернополі у 2023 р. (Жук А., 2024, с. 6).

Про те, що владика Теодор був обраний наступником на прохання свого попередника, стало відомо лише під час інтронізації в Тернополі 8 грудня 2024 р. У своїй промові ексочільник Тернопільсько-Зборівської митрополії, митрополит Василь Семенюк резюмував: «Ви знаєте, що я так просив його, аби він був митрополитом, а він не хотів, я навіть плакав та просив його. Я молився і Бог дав, що він став митрополитом». Опісля інтронізації синкел Тернопільсько-Зборівської архієпархії УГКЦ о. Віталій Козак в інтерв'ю для «Суспільне Тернопіль» підкреслив, що призначення владики Теодора очільником усієї митрополії не є випадковістю. Синкел наголосив, що, будучи призначеним єпископом-помічником для владики Василя в 2015 р., майбутній митрополит Теодор поступово вкорінювався в єпархіальне життя і тому за 9 років став людиною своєю для Тернопільсько-Зборівської митрополії УГКЦ<sup>9</sup>.

Окрім того що в інтронізації владики Теодора на митрополичий чин в архикатедральному соборі Тернополя взяв участь Отець і Глава УГКЦ Блаженніший Святослав, єпископи та попе-

<sup>7</sup> Чепіль О. Вказ. праця.

<sup>8</sup> Синод єпископів УГКЦ. В УГКЦ три нові правлячі єпископи. 17 жовтня 2024 р. URL: <https://ugcc.ua/data/v-ugkts-try-novi-pravlyachi-epyskopy-5709/> (12.09.2025).

<sup>9</sup> Продоус Л., Панченко Т. Вказ. праця.

редник в особі владики Василія, тут також був папський нунцій і візаві владики Теодора з ПЦУ, митрополит Тернопільський і Кременецький Нестор. Окрім участі в інтронізації голови Тернопільської ОВА В. Негода, вагомим у процесі інтронізації владики Теодора був і вихід від проєкту «Козацька пошта» спеціальної марки та поштового конверта на честь цієї події. Марки та конверти були погашені за участі митрополита Теодор того ж дня. Тираж марок і конвертів становив лише 150 примірників<sup>10</sup>.

Слід зауважити, що днем раніше, 7 грудня 2024 р., відбулася не менш вагома подія в історії УГКЦ. Того дня у ватиканській базиліці Святого Петра відбулася консисторія, під час якої Папа Римський Франциск ввів у сан 21 нового кардинала. Серед тих 21 підвищеного увтітулі та статусі був і єпископ Мельбурнський УГКЦ, уродженець Тернополя Микола Бичок. Окрім служіння в Австралії, яке він розпочав де-юре у 2020 р., а де-факто лише в травні 2021 р., у його досвіді є низка парафій у Росії, в Івано-Франківську та у США. На додачу до отримання титулу кардинала-пресвітера єпископу Бичку було надано для титулярного осідку храм Святої Софії на вулиці Бочча у Римі. Цей осідок попередньо мали двоє глав УГКЦ у статусі кардинала – Блаженніший Мирослав-Іван Любачівський і Любомир Гузар. В історії УГКЦ єпископ Бичок став наймолодшим кардиналом і шостим за часом отримання такого високого титулу<sup>11</sup>.

Незважаючи на те що отримання цього титулу М. Бичком викликало певну дискусію в оглядачів ватиканських ЗМІ, на нашу думку, не варто вдаватися до спекуляцій. Папа Римський Франциск жодним чином не мав намірів послаблювати роль патріарха Святослава і радше, навпаки, хотів посилити роль УГКЦ у римо-католицькому середовищі.

11 січня 2025 р. кардинала М. Бичка папою Римським Франциском було призначено членом Дикастерії у справах культури та освіти. Він став наймолодшим кардиналом в історії УГКЦ і наймолодшим кардиналом-електором на Конклаві 6–8 травня 2025 р., де був обраний новий папа Римський Лев XIV. На конклаві кардинал Бичок був єдиним представником Австралії, єдиним українцем та єдиним представником УГКЦ на цій великій історичній події. Хоч і для різних ЗМІ свою участь наймолодший кардинал РКЦ коментував багато, він по-особливому підкреслив: «...це був найкращий час у моєму житті. Просто спробуйте вимкнути телефон хоча б на 24 години»<sup>12</sup>.

Слід, звісно, сподіватись і того, що владики Микола Бичок як виходець з Тернополя й гідний наслідник ідей Андрея Шептицького, Йосипа Сліпого та Любомира Гузара активно просуватиме ідею українського патріархату. З ним можна погодитись у тому плані, що УГКЦ як за кількістю вірних (понад 5 млн), так і за структурою, яка зазнала суттєвих змін у 2010-х рр. уже відповідає усім необхідним критеріям для надання Ватиканом їй статусу патріархату. З огляду на те що Церква уже де-факто є патріархальною, залишається проблема довести питання і де-юре. Тому цілком логічним здається те, що поява в середовищі РКЦ нового й молодого кардинала може суттєво змінити ситуацію. Окрім того що це завершить довготривалий процес, який триває не одне століття, це також зміцнить стійкість та вплив Тернопільсько-Зборівської митрополії на сучасному етапі її існування.

Те, що інтронізація владики Теодора та підвищення в титулі владики Миколи фактично відбулися майже одночасно, не є випадковістю. Багато в чому тут простежується і символізм стосовно того, як роль Тернополя та Тернопільсько-Зборівської митрополії отримує належну увагу з погляду на останні призначення в Церкві.

Отже, бачимо, що кадрові призначення в єпископаті Тернопільсько-Зборівській митрополії УГКЦ протягом 2019–2024 рр. стали закономірними кроками в оновленні керівництва цієї цер-

<sup>10</sup> Їжак В. У Тернополі відбулася інтронізація архієпископа...

<sup>11</sup> Їжак В. Єпископ Микола Бичок з Тернопільщини став кардиналом...

<sup>12</sup> Коваленко А. Зовсім не схоже на голлівудський «Конклав»: кардинал з України розповів про обрання нового Папи. *Українська Правда: Життя*. 10 травня 2025 р. URL: <https://life.pravda.com.ua/society/kardinal-z-ukrajini-rozpoviv-yak-prohodiv-konklav-307999/> (12.09.2025).

ковної одиниці. Усі проаналізовані процеси відображають як вирішення кадрових проблем у митрополії, так і низку процесів щодо омолодження її вищого керівництва.

Констатуємо, що призначення в 2019 р. владики Івана Кулика на Кам'янець-Подільську єпископську кафедру вирішило проблему вакантної посади всередині досліджуваної митрополії. Попереднє утворення єпархії у 2015–2017 рр. на території Хмельницької області було поновленням історичної справедливості стосовно Кам'янець-Подільської кафедри, яку було незаконно ліквідовано російським царатом у 1830-х рр. Також було з'ясовано, що інтронізація у Зарваниці 27 серпня 2023 р. єпископа-помічника Володимира Фірмана була очікуваним кроком щодо підготовки до інтронізації на митрополита Тернопільсько-Зборівського Теодора Мартинюка та відставки довголітнього очільника митрополії владики Василя Семенюка.

Інтронізація владики Теодора Мартинюка на чин архієпископа і митрополита Тернопільсько-Зборівського 8 грудня 2024 р. в архикатедральному соборі в Тернополі була знаковою подією в історії УГКЦ. Окрім того що митрополія отримала нового очільника, у ній також відкрилися нові перспективи для внутрішнього розвитку та зовнішніх пріоритетів на сучасному етапі існування як церковної адміністративної одиниці.

У подальшій перспективі досліджень потрібно сфокусувати увагу на перших кроках митрополита Тернопільсько-Зборівського Теодора Мартинюка в управлінні митрополією.

Особливо це стосуватиметься поступових кроків у реституції майна та комплексу споруд Свято-Успенської Почаївської лаври в лоно УГКЦ. Не менш перспективним і цікавим буде детальніше оглянути життєпис, роль всередині греко-католицької церкви та підвищення у званні єпископа Мельнбурнського, кардинала Миколи Бичка як вихідця з Тернополя – центру Тернопільсько-Зборівської митрополії.

#### Список літератури

- Драпак І., 2018. Процеси формування та реорганізації Тернопільської єпархії Української Греко-Католицької Церкви. *Науковий вісник Чернівецького університету. Історія*. Т. 1 (47). 98–104.
- Жук А., 2022. Єпископська діяльність ієрарха Української греко-католицької церкви Михайла Сабриги (1986–2006 рр.). *Студентські історичні зошити*. № 14. Івано-Франківськ. 44–49.
- Жук А., 2024. Позиція Тернопільсько-Зборівської митрополії УГКЦ стосовно питання реституції Почаївської лаври (2022–2024). *Актуальні питання у сучасній науці*. № 8 (26). 1137–1147.
- Жук А., 2024. Причини виникнення та наслідки конфліктних ситуацій в архітектурі на прикладі Тернопільсько-Зборівської митрополії УГКЦ. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 77 (2). 4–9.
- Жук А., 2025. Діяльність єпископа УГКЦ Михайла Сабриги на Тернопільщині, у: Єгрешій О. (ред.) *Володимир Грабовецький – історик України: колективна монографія*. Івано-Франківськ. 238–249.
- Стоцький Я., 2016. Ренесанс УГКЦ в Тернопільській і Хмельницькій областях наприкінці ХХ ст. – на початку ХХІ ст. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія»: історичні науки*. Т. 25. 121–132.
- Хортик О., 2024. Титулування єпископів Української Греко-Католицької Церкви: практика та перспективи. *Наукові записки УКУ: Богослів'я*. Т. 11. 293–309.

Andrii Zhuk

#### PERSONNEL APPOINTMENTS IN THE EPISCOPATE OF THE TERNOPIL-ZBORIV METROPOLIS UGCC AS PROCESSES OF STRUCTURE REJUVENATION (2019–2024)

*The article examines personnel appointments within the Ternopil-Zboriv Metropolitanate of the UGCC during 2019–2024 in the context of rejuvenating the episcopate in the region. It was found that a number of these processes were similar to those taking place in other eparchies of the UGCC. Special attention is given to changes in the leadership of the Metropolitanate—specifically, the resignation of Bishop Vasyl Semeniuk and the appointment of his successor to the see. Purpose of the article is to analyze the key episcopal appointments in the Ternopil-Zboriv Metropolitanate of the UGCC within the framework of the policy of*

rejuvenating the leadership of this ecclesiastical unit during 2019–2024. For the first time in historiography, a review of episcopal appointments in the Ternopil–Zboriv Metropolitanate of the UGCC in 2019–2024 has been conducted. It has been demonstrated that this was a gradual process encompassing both changes at the level of the Metropolitanate's eparchies and the anticipated change of leadership due to Bishop Vasyl Semeniuk reaching the age of 75. Analysis of historiography and media materials made it possible to systematize information about episcopal appointments in the Ternopil–Zboriv Metropolitanate during 2019–2024. The use of the historical-biographical method contributed to reconstructing the key events related to the issue under study. The analysis shows that episcopal appointments in the Ternopil–Zboriv Metropolitanate of the UGCC during 2019–2024 constituted a logical step in renewing the leadership of this ecclesiastical unit. All of the analyzed processes reflect both the resolution of personnel issues within the Metropolitanate and broader trends toward rejuvenating its senior leadership.

**Key words:** Ukrainian Greek-Catholic Church, organizational structure of the Church, Ternopil-Zboriv Metropolis, eparchy, clergy, social activity, religious (confessional) identity, Ukrainian national identity.

### References

- Drapak I., 2018. Protsesy formuvannia ta reorhanizatsii Ternopilskoi yeparkhii Ukrainiskoi Hreko-Katolytskoi Tserkvy [Processes of Formation and Reorganization of the Ternopil Eparchy of the Ukrainian Greek-Catholic Church]. *Naukovyi visnyk Chernivetskoho universytetu. Istorii*. 1 (47). 98–104. (In Ukrainian).
- Zhuk A., 2022. Yepyskopska diialnist iierarkha Ukrainiskoi hreko-katolytskoi tserkvy Mykhaila Sabryhy (1986–2006 rr.) [Episcopal Activity of Hierarch Mykhailo Sabryha (1986–2006)]. *Studentski istorychni zoshyty*. 14. 44–49. (In Ukrainian).
- Zhuk A., 2024. Pozytsiia Ternopilsko-Zborivskoi mytropolii UHKTs stosovno pytannia restytutsii Pochaivskoi lavry (2022–2024) [The Position of the Ternopil–Zboriv Metropolia of the UGCC Regarding the Restitution of the Pochaiv Lavra (2022–2024)]. *Aktualni pytannia u suchasnii nautsi*. 8 (26). 1137–1147. (In Ukrainian).
- Zhuk A., 2024b. Prychyny vynyknennia ta naslidky konfliktnykh sytuatsii v arkhitekturi na prykladi Ternopilsko-Zborivskoi mytropolii UHKTs [Causes and Consequences of Conflict Situations in Architecture on the Example of the Ternopil–Zboriv Metropolia of the UGCC]. *Aktualni pytannia humanitarnykh nauk*. 77 (2). 4–9. (In Ukrainian).
- Zhuk A., 2025. Diialnist yepyskopa UHKTs Mykhaila Sabryhy na Ternopilshchyni [Activity of Bishop Mykhailo Sabryha of the UGCC in Ternopil Region]. In: Yehreshii O. (ed.) *Volodymyr Hrabovetskyi – istoryk Ukrainy: kolektyvna monohrafiia*. Ivano-Frankivsk. 238–249. (In Ukrainian).
- Stotskyi Ya., 2016. Renesans UHKTs v Ternopilskii i Khmelnytskii oblastiakh naprykintsii XX st. – na pochatku XXI st. [Renaissance of the UGCC in the Ternopil and Khmelnytskyi Regions at the End of the 20th and Beginning of the 21st Century]. *Naukovi zapysky Natsionalnoho universytetu "Ostrozka akademiia": istorychni nauky*. 25. 121–132. (In Ukrainian).
- Khortyk O., 2024. Tytuluvannia yepyskopiv Ukrainiskoi Hreko-Katolytskoi Tserkvy: praktyka ta perspektyvy [Titling of Bishops of the Ukrainian Greek-Catholic Church: Practice and Perspectives]. *Naukovi zapysky UKU: Bohoslivya*. 11. 293–309. (In Ukrainian).

Дата надходження статті: 27.09.2025

Дата прийняття статті: 22.10.2025

Опубліковано: 10.12.2025